

Luomujaosto

Päiväys
4.4.2018Dnro
1487/0405/2018

LUONNONMUKAISEN MAATALOUSTUOTANNON VALVONTA 2018

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2018

1. Vuonna 2018 tarkastuksilla kiinnitetään erityistä huomiota jäljitettävyyteen
2. Näytteenotto luomutiloilla
3. Valmistautuminen luomutarkastukseen
4. Muutoksia luomutarkastusten maksuihin
5. ELY-keskusten ja Eviran luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINILJELYTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomulisäysaineistorekisteri ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa
2. Muutoksia kasvintuotantoa koskeviin tuotantoehtoihin
3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu
2. Eläinten myynti ja osto
3. Varmista rehun soveltuvuus luomutuotantoon
4. Poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetut valmisteet ja porsaiden rautalisä
5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten
6. Eläinvalvonnan painopisteet 2018

Viljelijäkirjeen pdf-versiossa voit avata tekstissä mainittuja internet-linkkejä:

<https://www.evira.fi/yhteiset/luomu/ajankohtaista/>

Luomujaosto

Päiväys
4.4.2018Dnro
1487/0405/2018

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2018

1. Vuonna 2018 tarkastuksilla kiinnitetään erityistä huomiota jäljitettävyyteen

Vuonna 2018 tarkastuksilla kiinnitetään erityistä huomiota jäljitettävyyteen ja luomutuotteista annettujen tietojen totuudenmukaisuuteen. Kasvintuotannon osalta se tarkoittaa esimerkiksi mahdollisuutta jäljittää varastokirjanpitoon merkitty tuote-erä peltolohkoon sekä viljelyvuoteen. Eläintuotannossa tarkastetaan mm. eläinten hankitaan ja myyntiin liittyviä asiakirjoja. Luomutarkastuksia maataloilla tehdään koko kalenterivuoden ajan ja osa tarkastuksista tehdään kasvukauden ulkopuolella.

2. Näytteenotto luomutiloilla

Luomuvalvonnan on otettava näytteitä analysointia varten vähintään viideltä prosentilta luomutoimijoista luomussa kiellettyjen aineiden ja tuotantomenettelyjen, kuten torjunta-aineiden, GM-organismien ja lisäaineiden käytön valvomiseksi. Evira on laatinut valtakunnallisen suunnitelmaan näytteenottoa varten. Suunnitelmaan perustuvia näytteitä ei normaalisti oteta luomutarkastuksen yhteydessä, vaan erillisellä käynnillä ja erikoisvälinein. Näytteitä otetaan myös luomuviljan vastaanottopisteissä, joissa on automaattisia näytteenottolaitteistoja. Näytteitä ottavat Eviran valtuuttamat tarkastajat ja ELY-keskusten henkilökunta. Näytteiden analysoinnista ei laskuteta viljelijää erikseen ja luomuviljelijä saa tiedon näytteen tuloksesta maksutta.

2. Valmistautuminen luomutarkastukseen

Varmista ennen luomutarkasta, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitetty ja saatavilla. Varmista myös, että myös ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä:

- **Luomusuunnitelmat** (kasvintuotanto ja eläintuotanto):
  - Kasvintuotannon luomusuunnitelman tulee sisältää mm. ajantasainen viljelykierto-, lannoitus- ja kasvinsuojelusuunnitelma sekä lohkokartta.
  - Eläintuotannon osalta tulee varmistaa, että suunnitelma on riittävän yksityiskohtainen ja sisältää mm. mahdolliset poikkeusjärjestelyt.
- **Kopio tukihakemuksen kasvulohkolomakkeesta 102B tai tallennusilmoitus**
  - Merkitse luomutuotannon vaihe kaikille tukihakemuksissa oleville lohkoille, myös esim. luonnon- ja metsälaitumille.
  - Käytä koodia 5 (viljelysuunnitelman mukaan luonnonmukaiseen viljelyyn siirrettävä, mutta toistaiseksi tavanomaisesti viljelty kasvulohko) vain peltolohkoille, jotka viljelysuunnitelman mukaan siirretään luonnonmukaiseen viljelyyn vuonna 2019 tai myöhemmin, mutta jotka ovat tukivuonna 2018 tavanomaisesti viljeltyjä.
  - Käytä koodia 9 (pysyvästi tavanomaisessa viljelyssä) vain sellaisilla peltolohkoilla, joiden osalta et ole suunnitellut luomuun siirtymistä.
- **Varastokirjanpito taseineen ja kasvulohkokohtaiset muistiinpanot**
- **Ajantasaiset eläinluettelot**
- **Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista**, erityisesti:
  - lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset
  - tavarantoimittajien asiakirjaselvitykset eli luomutodistukset
  - asiakirjat, joilla osoitetaan ostettujen ja vastaanotettujen tuotteiden täyttävän luomuehtojen vaatimukset (esim. saateasiakirjat, vaatimuksenmukaisuusvakuutukset ja viljapassit)
- **Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat**, kuten:
  - selvitys hankitun lannan laajaperäisyydestä (ei saa olla viittä vuotta vanhempi)
  - vuokra- ja alihankintasopimukset
  - luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön ja muut toimijakohtaiset luvat
  - eläintuotannon luvat

Luomujaosto

Päiväys
4.4.2018Dnro
1487/0405/2018

4. Muutoksia luomuvalvonnan maksuihin

Maa- ja metsätalousministeriön on muuttanut asetuksella 1067/2017 luomuvalvontaa koskevia maksuja 1.1.2018 alkaen. Tuotantotarkastuksen perusmaksu on nyt 140 euroa (entinen 113,50 euroa). Maksu luomutuotanto- tai siirtymävaihealalta on 7,50 euroa alkavalta hehtaarilta (entinen 8,00 euroa). Tiedot kaikista luomuvalvontaa koskevista maksuista on saatavilla internet-sivuilta: <https://palvelut2.evira.fi/hinnasto/?p=elintarvikkeet>.

5. ELY-keskusten ja Eviran luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

Lisätietoja saa ELY-keskuksen ja Eviran luomuasiantuntijoilta. Asiakirjoja ja hakemuksia voi toimittaa ELY-keskuksiin myös sähköpostilla. Kaikkien ELY-keskusten kirjaamon osoite on samaa muotoa eli esimerkiksi: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi.

Eviran kirjaamon osoite on kirjaamo@evira.fi. ELY-keskusten sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi ja Eviran etunimi.sukunimi@evira.fi. Eviran luomuvalvonnan sähköpostilaatikon: luomulisaysaineisto@evira.fi ja luomuelintarvike@evira.fi.

ELY-keskus	Osoite	Yhteyshenkilö	Puhelin
Uusimaa	PL 36, 00521 Helsinki	Virpi Aspelin-Nieminen	029 502 1039
Varsinais-Suomi	PL 236, 20101 Turku	Erkki Aro	029 502 2547
		Eila Strang	029 502 2667
Satakunta	PL 266, 28101 Pori	Mirella Levomäki	029 502 2063
		Teija Rinne	029 502 2075
Häme	PL 29, 15141 Lahti	Merja Kohvakka	029 502 5061
Pirkanmaa	PL 297, 33101 Tampere	Marika Arrajoki-Alanen	029 503 6040
Kaakkois-Suomi	PL 1041, 45101 Kouvola	Kristiina Seppälä	029 502 9086
Etelä-Savo	PL 164, 50101 Mikkeli	Marja Pulkkinen	029 502 4073
Pohjois-Savo	PL 2000, 70101 Kuopio	Minna Mustonen	029 502 6602
Pohjois-Karjala	PL 69, 80101 Joensuu	Merja Ignatius	029 502 6054
Keski-Suomi	PL 250, 40101 Jyväskylä	Riitta Laitinen	029 502 4569
Etelä-Pohjanmaa	PL 156, 60101 Seinäjoki	Ossi Talkkari	029 502 7345
		Tuomo Saarinen	029 502 7339
Pohjanmaa, Vaasa	PL 131, 65101 Vaasa	Tomas Räfså	029 502 8609
		Jan Flemming	029 502 8548
Pohjanmaa, Kokkola	PL 240, 67101 Kokkola	Lars Björkgård	029 502 8540
Pohjois-Pohjanmaa	PL 86, 90101 Oulu	Johanna Honkanen	029 503 8058
Kainuu	PL 115, 87101 Kajaani	Jukka Kivioja	029 502 3553
Lappi, Kemi	Valtakatu 28, 94100 Kemi	Heidi Nikkilä	029 503 7019

Eviran luomuasiantuntijat yhteystietoja:

jaostopäällikkö Beata Meinander
ylitarkastaja Merja Manninen, eläintuotanto
ylitarkastaja Sampsa Heinonen, kasvintuotanto
ylitarkastaja Tiina O'Toole, rehut
tarkastaja Leena Kankaanpää, lisäysaineisto
ylitarkastaja Teija Linden, elintarvikkeet
tarkastaja Marika Määttä, elintarvikkeet
tarkastaja Taina Peltola, elintarvikkeet
tarkastaja Saila Rake, lomakkeet, Luomuaurinko -merkki
tarkastaja Tarja Vanninen elintarvikkeet

Luomujaosto

Päiväys
4.4.2018Dnro
1487/0405/2018

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINVILJELYTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomulisäysaineistorekisteri ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa

Luomulisäysaineistorekisteriin on koottu markkinoilla olevat luomusiemen- ja luomutaimierät. Rekisterin tiedot perustuvat pakkaamoiden ja kauppiaiden omiin ilmoituksiin ja se on saatavissa internet-osoitteesta: Evira > Yhteiset > Luomu > Luomukasvit > [Siemenet ja taimet](#).

Jos luomusiementä tai muuta luomulisäysaineistoa ei ole saatavissa, tarvitet voimassa olevan luvan tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Se voi olla kasvilajia koskeva lupa kaikille luomuviljelijöille (Eviran yleinen lupa) tai eräkohtainen lupa yhdelle luomuviljelijälle ja erälle (ELY-keskuksen lupa).

Tarkemmin luvan myöntämisen edellytyksistä, hakuohjeista ja -lomakkeista on kerrottu Luonnonmukainen tuotanto 1 – Yleiset ja kasvintuotannon ehdot -oppaassa (eli tuotantoehdot) sekä Eviran internet -sivulla: Evira > Yhteiset > Luomu > Luomun lomakkeet ja ohjeet > [Lupahakemukset](#).

Muista tärkeät päivämäärät:

- **1. huhtikuuta:** Eviran yleisen luvan piirissä 31.3.2018 olevia kasvilajeja ei poisteta yleisestä luvasta ajalla 1.4. -15.6.2018, vaikka markkinoille kyseisenä aikana tullee eriä merkittäisiin luomulisäysaineistorekisteriin. Tästä syystä samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä että yleisen luvan piirissä.
- **15. huhtikuuta:** Toimitusvaikeus tarkoittaa tilannetta, missä yksikään myyjä ei pysty toimitamaan luomulisäysaineistoa ennen kylvöä tai istutusta, vaikka luomuviljelijä on tilannut lisäysaineiston hyvissä ajoin. Evira katsoo, että kevätkylvöisten kasvien osalta kohtuullinen takaraja toimitukselle on 15. huhtikuuta. Tämän jälkeen lupahakemusta voi perustella toimitusvaikeudella, eikä hakemuksen lähettämistä ELY-keskukseen enää ole syytä viivyttää.
- **1. toukokuuta.** Poikkeuslupaa on normaalisti haettava viimeistään 1. toukokuuta, mutta kylvö on sallittu vasta kun lupa on myönnetty.

2. Muutoksia kasvintuotantoa koskeviin tuotantoehtoihin

Luonnonmukainen tuotanto 1 – Yleiset ja kasvintuotannon ehdot -oppaasta julkaistaan uusi 7. painos huhtikuussa 2018, saatavissa Eviran internet-sivulla: Evira > Yhteiset > Luomu > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#). Tärkeimmät muutokset liittyvät seuraaviin asioihin:

Tavanomaisesti tuotetut täydennystaimet (kappale 19.8):

Edellytyksenä tavanomaisten täydennystaimien käytölle on, että luomusuunnitelmassa on kuvattu, miten tavanomaiset taimet ovat tunnistettavissa kasvustossa kolmivuotisen siirtymäajan.

Tavanomaisten emotaimien marjasadon käyttö (kappale 19.6.2):

Tavanomaisesta emokasvista voi ottaa luomumarjasatoa vasta istutusvuotta seuraavalla kasvukaudella.

Luonnonmukainen keruutuotanto (uusi luku 21):

Luomukeruutuotantoa koskeva Eviran ohje (Luonnonmukaisen tuotannon ohjeet 5 – Keruutuotanto) on uusittu kokonaisuudessaan. Alkutuotantoa (luomukeruualueet ja luomukeruualueiden selvittäjät) koskeva ohjeistus julkaistaan osana kasvintuotannon ohjeistuksena lukuna 21. Luomukeruutuotteiden ostotoimintaa koskeva ohjeistus on siirretty Eviran ohjeeseen Luomutuotanto 3. Elintarviketuotannon ehdot.

3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

Eviran internet-sivuilla pidetään yllä luetteloita luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista:

- Lannoitevalmisteista: Evira > Yhteiset > Luomu > Luomukasvit > [Lannoitus](#)
- Kasvinsuojeluaineista: Evira > Yhteiset > Luomu > Luomukasvit > [Kasvinsuojelu](#)

Luomujaosto

Päiväys
4.4.2018Dnro
1487/0405/2018

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu

Lintuinfluenssaviruksen leviämisen estämiseksi siipikarja on suojattava kontakteilta luonnonvarisiin lintuihin 1.3.2018–31.5.2018 välisenä aikana. Siipikarja tulee pitää joko sisätiloissa tai sellaisessa ulkotarhassa, joka on kauttaaltaan aidattu ja katettu esimerkiksi riittävän tiheällä verkolla. Tämän johdosta luomutilojen siipikarjan ulkoiluvaatimusta aletaan soveltaa vasta 1.6.2018. Mikäli toimija haluaa aloittaa siipikarjan ulkoilun ennen kesäkuun alkua, on hänen tehtävä ulkona pidosta ilmoitus paikalliselle kunnaneläinlääkärille.

Lisätietoja: <https://www.evira.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/siipikarja/lintuinfluenssa/siipikarjan-ulkonapitokiehto/>

2. Eläinten myynti ja osto

Luomueläimiä myydessä tai ostettaessa tulee varmistua, että eläintä seuraa aina voimassa oleva luomutodistus (asiakirjaselvitys) ja vaatimuksenmukaisuusvakuutus. Luomutodistus kertoo toimijan kuulumisesta luomuvalvontaan ja vaatimuksenmukaisuusvakuutuksella toimija todistaa eläimen tai tuote-erän luomukelpoisuuden. Myytässä eläin voi olla joko luomu tai tavanomainen, ei koskaan siirtymävaiheessa. Erityisesti nautoja luomutilalle ostettaessa tulee varmistaa, että eläin täyttää luomutuotannon tuotantoehdot.

3. Varmista rehun soveltuvuus luomutuotantoon

Rehujen pakkausmerkinnät kertovat rehun sopivuudesta luomutuotantoon. Luomutuotantoon soveltuvissa rehuissa voidaan käyttää seuraavia merkintöjä: ”*Voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa asetuksen (EY) N:o 834/2007 ja (EY) N:o 889/2008 mukaisesti*”. Tuotantoeläimille tarkoitetun luomurehun nimessä voidaan käyttää sanaa ”luomu” ja etiketissä toimijan niin halutessaan EU:n luomutunnusta, eurolehteä.

Lisäaineen, esim. säilörehun säilöntään käytettävän tuotteen soveltuminen luomutuotantoon voidaan ilmaista merkinnällä: ”*Voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa asetuksen (EY) N:o 834/2007 ja (EY) N:o 889/2008 mukaisesti*”.

Luonnonmukaisessa tuotannossa on sallittua käyttää vain komission asetuksen (EY) N:o 889/2008 liitteessä V mainittuja kivennäisperäisiä ja muita rehuaineita ja liitteessä VI mainittuja lisäaineita. Mikäli etiketin perusteella ei voida varmistua tuotteen soveltuvuudesta luomutuotantoon, asiaa tulee tiedustella suoraan valmistajalta tai markkinoijalta. Epäselvässä tilanteessa pyydä myyjää selvittämään asia valmistajalta!

4. Poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetut valmisteet ja porsaiden rautalisä

Evira on antanut uuden tulkinnan seuraavissa kahdessa asiassa:

a) Kalsiumpropionaattia, kalsiumkloridia ja propyleeniglykolia pääainesosina sisältävien täydennys-/dieettirehujen käyttö sallitaan aiemmasta poiketen ilman, että käyttö lasketaan hoitokerraksi seuraavilla ehdoilla: tilan eläimiä hoitava eläinlääkäri on laatinut listan poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetuista valmisteista ja lista on liitetty osaksi maatilan luomusuunnitelmaa (eläintenhoitosuunnitelma).

b) Luomuporsaille sallitaan vaikuttavana ainesosana rautafumaraattia sisältävän valmisteen (esim. tahna) käyttö siten, että käyttö ei johda hoitokertamerkintään. Tämä edellyttää, että toimija kuvaa luomusuunnitelmassa (eläintenhoitosuunnitelma), miten varmistetaan pienten porsaiden

Luomujaosto

Päiväys
4.4.2018Dnro
1487/0405/2018

raudan saanti. Mikäli injektioina annettava rauta on lääkevalmiste, johtaa se hoitokertamerkin-
tään.

Pellavansiementä ja hiivaa on käytettävä/hankittava luonnonmukaisesti tuotettuna.

Mikäli tilalla on tarvetta käyttää poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon suunniteltuja valmisteita, joiden pääainesosa on kalsiumpropionaatti, kalsiumkloridi ja propyleeniglykoli, pyydä eläinlääkärinä laatimaan lista soveltuvista valmisteista ja liitä se osaksi luomusuunnitelmaa. Kysy tarvittaessa neuvoa ELY-keskuksen luomuasiantuntijalta!

Varmista, että käytössäsi on viimeisin versio Eläintuotannon ehdoista, Eviran ohje 18217/10.

5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

Kaikkien ostorehujen (esim. kivennäiset, vitamiinit, täydennysrehut), säilöntäaineiden ja tuotantotilojen puhdistus- ja desinfiointiaineiden tuoteselosteet tulee ottaa talteen tarkastusta varten. Mikäli tuoteselostetta ei voi irrottaa pakkauksesta, voi vastaavan tuoteselosteen yleensä tulostaa netistä tai ottaa tuoteselosteesta kuvan.

Muista:

- vastikkeetta hankittu luomurehu (tavallisimmin säilörehu, heinä tai vilja) on ostorehua eli myös siltä edellytetään asiakirjoja.
- luomutuotannossa on sallittua käyttää rakennusten ja laitteiden puhdistukseen ja desinfiointiin vain komission asetuksen (EY) N:o 889/2008 liitteessä VII mainittuja aineita.

6. Eläinvalvonnan painopisteet 2018:

Painopiste 1; ELÄINTEN ALKUPERÄ

Painopiste 2; TAVANOMAISEN REHUN KÄYTTÖ (kasvinsyöjät: onko lupa?)

Painopiste 3; NAUTOJEN JA SIIPIKARJAN ULKOILU